

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/193/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3609201993
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 07. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2012:3609201993.2

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľa T., so sídlom C., E. XX, IČO: XX XXX XXX, zastúpený A. U. H., B., so sídlom v C., E. XX proti odporcovi S. M. v L., L., C. XXX/XX, IČO: XX XXX XXX, o zaplatenie 241,26 Eur, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 2. marca 2010, č.k. 4C/74/2009-88, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e**, konanie **z a s t a v u j e** a vec **p o s t u p u j e** na ďalšie konanie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Grösslingova 5, Bratislava.

Odporcovi sa náhrada trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 161,96 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku návrh zamietol. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania 19,55 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodol na základe výsledkov vykonaného dokazovania, na základe ktorého dospel k záveru, že návrh navrhovateľa v časti, v ktorej sa domáhal zaplatenia sumy 177 Eur ako poplatku z omeškania vo výške 0,2 % denne zo sumy dlžného poistného 274,85 Eur (8.280,- Sk) od 30.03.2004 do 15.02.2005 je podaný dôvodne, hoci nie v celom rozsahu. Vychádzal pritom z toho, že v konaní bolo preukázané, že odporca si neplnil povinnosť platiť S., M., C., S. X, IČO: XX XXX XXX poistné na zdravotné poistenie za obdobie od marca 1996 do marca 1999 v sume 274,85 Eur. Poistné riadne a včas nezaplatil, preto právny predchodca navrhovateľa vydal dňa 29.03.2004 platobný výmer č. 333/2004, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť poistné 274,85 Eur (8.280,- Sk) a platobný výmer č. 334/2004, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť poplatok z omeškania v sume 662,15 Eur (19.948,- Sk). Platobné výmery nadobudli právoplatnosť dňom 19.04.2004 a vykonateľnosť dňom 27.04.2004. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že odporca uvedené sumy zaplatil 08.02.2005 a súdnym exekútorom A.. N. E. boli vyúčtované a poukázané predchodcovi navrhovateľa dňa 15.02.2005. Keďže bol odporca v omeškaní so zaplatením poistného, bol povinný okrem dlžného poistného zaplatiť aj poplatok z omeškania vo výške 0,2% denne z dlžnej sumy poistného až do dňa zaplatenia poistného. Okresný súd konštatoval, že o časti poplatku z omeškania už bolo rozhodnuté právnym predchodcom navrhovateľa v platobnom výmery č. 334/2004 zo dňa 29.03.2004, a to do dňa vydania platobného výmeru 29.03.2004. Navrhovateľ sa v tomto konaní domáhal zaplatenia sumy 177 Eur ako poplatku z omeškania vo výške 0,2 % denne zo sumy 274,95 Eur od 30.03.2004 (deň nasledujúci po dni vydania platobného výmeru) až do 15.02.2005 (deň pripísania vymožených súm právnemu predchodcovi navrhovateľa). Okresný súd návrhu navrhovateľa v tejto časti čiastočne vyhovel a priznal navrhovateľovi poplatok z omeškania z dlžného poistného vo výške 0,2 % od 27.04.2004 do 15.02.2005. Rozhodol tak z dôvodu, že platobný výmer, ktorým bola odporcovi predchodcom navrhovateľa ako správcem konkurznej podstaty, nie poisťovňou v zmysle § 23 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení uložená povinnosť zaplatiť dlžné poistné, nadobudol vykonateľnosť dňom 27.04.2004. Keďže dlžné poistné nebolo v zmysle § 23 ods. 2 predpísané poisťovňou, ale správcem konkurznej podstaty a lehota uložená odporcovi platobným

výmerom na zaplataenie dlžného poistného uplynula dňom 27.04.2004, mal za to, že odporca sa dostal do omeškania so zaplataením dlžného poistného až uplynutím lehoty stanovenej v platobnom výmere na zaplataenie dlžnej sumy. Konštatoval, že omeškane odporcu so zaplataením dlžného poistného za obdobie od 27.04.2004 do 15.02.2005 tak predstavuje 295 dní a poplatok z omeškania vo výške 0,2 % zo sumy 274,85 Eur predstavuje sumu 161,96 Eur ($274,85 \times 0,002 = 0,549 \times 295$ dní). Vo zvyšnej časti, v ktorej sa navrhovateľ domáhal zaplataenia poplatku z omeškania v sume 15,04 Eur ($177 - 161,96$) za obdobie od 30.03.2004 do 26.04.2004, súd návrh ako nedôvodný zamietol. Okresný súd zamietol návrh navrhovateľa aj v časti, v ktorej sa domáhal zaplataenia úroku z omeškania v sume 64,26 Eur ako úroku z omeškania vo výške 11 % ročne zo sumy 662,15 Eur od 30.03.2004 do 15.02.2005. V tejto časti návrh zamietol z dôvodu, že v danom prípade má navrhovateľ podľa § 23 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení popri zaplataení dlžného poistného nároku na poplatok z omeškania, ktorý mu okresný súd priznal. Dôvodil, že pohľadávku predstavuje dlžné poistné a podľa zákona, účinného v čase vzniku pohľadávky poistného, nebol príslušenstvom pohľadávky úrok z omeškania, ktorého sa navrhovateľ popri poplatku z omeškania domáha. Poplatok z omeškania, priznaný platobným výmerom v sume 662,15 Eur, je príslušenstvom pohľadávky a nie pohľadávkou dlžného poistného, pričom úrok z omeškania ako príslušenstvo pohľadávky možno priznať v prípade nesplnenia dlhu, teda nezaplataenia samotnej pohľadávky, nie jej príslušenstva. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 18 ods. 8, § 9, § 23 ods. 1, 2 zákona č. 273/1994 a § 518 ods. 1, 2, § 524 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p., keď náhradu trov konania s ohľadom na čiastočný úspech navrhovateľa v konaní rozdelil s ohľadom na pomer úspechu navrhovateľa k jeho neúspechu 67,13 % ku 32,87 %.

Proti tomuto rozsudku vo výroku, ktorým bol návrh vo zvyšnej časti zamietnutý, ako aj vo výroku o trovách konania, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ. Navrhol, aby krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil a návrhu v celom rozsahu vyhovel. Namietal, že súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenia právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dôvodil, že porušením zákonnej povinnosti odporcu zaplataiť poistné na zdravotné poistenie riadne a včas nastal stav, kedy odporca z dôvodu vzniknutého omeškania už nikdy objektívne nemohol túto svoju zákonnú povinnosť splniť včas, čím bol zákonite až do doby zaplataenia celej sumy dlžného poistného v omeškaní. V priamej súvislosti s uvedeným omeškaním odporcu došlo k vzniku samostatného zákonného nároku v zmysle ust. § 23 ods. 2 ZoZP. Poukazoval na tú skutočnosť, že zákonné ustanovenie ZoZP nekonštituuje právo poistovne na predmetný poplatok z omeškania, ale priamo zákonnú povinnosť platiteľa poistného zaplataiť poistné spolu s poplatkom z omeškania. Nárok na poplatok z omeškania nevznikne predpísaným príslušným platobným výmerom, ale priamo zo zákona. Zastával názor, že keďže platobným výmerom bol predpísaný a v exekučnom konaní vymožený len poplatok z omeškania za obdobie do dňa 29.03.2004, má odporca povinnosť zaplataiť navrhovateľovi poplatok z omeškania za obdobie odo dňa 30.03.2004 do dňa 15.02.2005, t. j. do dňa zaplataenia dlžného poistného. V súvislosti so zamietnutým úrokom z omeškania poukazoval na skutočnosť, že povinnosťou dlžníka je nielen povinnosť plniť svoje záväzky voči veriteľom, ale aj povinnosť plniť predmetné záväzky včas, pričom len včasné plnenie sa považuje za riadne a náležité plnenie dlžníka. Zastával názor, že úroky z omeškania patria navrhovateľovi za celú dobu, po ktorú bol odporca s platením časti poplatku z omeškania (ako hlavného záväzku, ktorý je predmetom samostatného správneho rozhodnutia - platobného výmeru) v omeškaní. Dôvodil, že aplikácia zákona č. 273/1994 Z. z. sa vzťahuje na určenie výšky poplatku z omeškania, ale nevyučuje aplikáciu ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v súvislosti so vznikom nároku na zaplataenie úroku z omeškania. Považoval za nesprávny názor okresného súdu, že poplatok z omeškania v zmysle ZoZP je príslušenstvom dlžného poistného. V tejto súvislosti dával do pozornosti skutočnosť, že ZoZP v súvislosti s poplatkom z omeškania nepoužíva pojem príslušenstvo, ale pojem sankcia. Vyslovil názor, že z dikcie ust. § 23 ods. 2, 3 ZoZP poplatok z omeškania v zmysle ZoZP nemá charakter príslušenstva pohľadávky, ale je samotným nárokom sankčného charakteru. Pokiaľ sa teda dostal odporca do omeškania so zaplataením tohto nároku, je povinný zaplataiť navrhovateľovi úrok z omeškania.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. a) O.s.p., konanie zastaviť a vec postúpiť orgánu, do

právomoci ktorého vec patrí (§ 221 ods. 2 O.s.p.). Vo veci bolo rozhodnuté bez pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p.

Podľa ust. § 103 O.s.p. za použitia § 211 ods. 2 O.s.p. súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci. Jedná sa o také podmienky, bez existencie ktorých nemôže dôjsť k rozhodnutiu vo veci samej. Zásadnou procesnou podmienkou konania je danosť súdnej právomoci a jej splnenie skúma súd v každom štádiu konania. Nedostatok tejto podmienky konania je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu súdneho konania v zmysle ust. § 104 ods. 1 O.s.p.

Všeobecne sa právomocou rozumie oprávnenie toho-ktorého štátneho orgánu riešiť otázky, ktoré zákon zveruje do jeho kompetencie. Občiansky súdny poriadok vymedzuje právomoc súdov v § 7 O.s.p. Vecne je vymedzená v ods. 1 tohto ustanovenia tak, že v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občiansko-právnych, pracovných, rodinných, obdobných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Takto ohraničený súbor sa týka vzťahov súkromného práva, ktoré sa spravujú princípmi právnej rovnosti a vôľovej autonómie účastníkov. Charakteristickým znakom občiansko-právnych vzťahov je predovšetkým rovnocenné postavenie ich subjektov, pri ktorom jeden účastník právneho vzťahu nemôže jednostranným úkonom založiť povinnosť druhého účastníka a nemôže ani autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého subjektu. V zmysle § 7 ods. 2 O.s.p. súdy v občianskom súdnom konaní preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Podľa § 7 ods. 3 O.s.p. iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.

Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal, aby súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť mu poplatok z omeškania v sume 177 Eur, t. j. 0,2 % denne zo sumy dlžného poistného 274,85 Eur za obdobie od 30.03.2004 do 15.02.2005, ako aj zaplata úroku z omeškania v sume 64,26 Eur, t. j. 11 % ročne zo sumy 662,15 Eur od 30.03.2004 do 15.02.2005.

Nezaplatenie poistného, ako aj nárok na poplatok z omeškania (čiastočne uplatňovaný v predmetnom konaní) z oneskorene zaplateného poistného je potrebné považovať za nárok, ktorý zodpovedá ust. § 23 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení, ktorý nárok vznikol ako následok oneskoreného plnenia nárokov z práva verejného a nie z pohľadávky z práva súkromného. Posúdenie, z akého právneho vzťahu navrhovateľ vyvodzuje ním uplatnený nárok, je dôležité pre vyriešenie otázky, či daná vec patrí do právomoci súdu.

Za občiansko-právne vzťahy v zmysle ust. § 1 ods. 2 Občianskeho zákonníka treba pokladať majetkové vzťahy medzi fyzickými a právnickými osobami, majetkové vzťahy medzi týmito osobami a štátom, ako aj vzťahy vyplývajúce z práva na ochranu osôb, pokiaľ tieto nie sú upravené inými zákonmi. Občiansky zákonník ako legislatívny základ všetkých občiansko-právnych vzťahov vôbec upravuje teda všeobecné majetkové a osobné vzťahy založené na princípe právnej rovnosti a autonómie ich subjektov. Na rozdiel od týchto subjekty finančných vzťahov vystupujú v pomere nadriadenosti a podriadenosti, teda v nerovno-právnom postavení. Tento vzťah teda nie je občiansko-právnym vzťahom, ale ide o verejno-právny vzťah založený a vyplývajúci z finančnej činnosti štátu a jeho orgánov.

Vyberaním poplatkov sa realizuje verejno-právny nárok štátu ustanovený na základe zákona a medzi účastníkmi konania, teda nejde o občiansko-právne, prípadne obchodné vzťahy, z ktorých prípadné spory by v rámci svojej právomoci (§ 7 O.s.p.) riešil súd v občianskom súdnom konaní.

Z preskúmvanej veci je zrejmé, že predmetom skúmania je otázka nároku na zaplata poplatku z omeškania z oneskorene zaplateného poistného podľa § 18 ods. 8 a § 23 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení a úrokov z omeškania z poplatku z omeškania.

Splatnosť poisťného podľa § 18 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. za príslušný kalendárny mesiac, ktoré odvádzajú osoby uvedené v § 10 ods. 1 písm. b) a v § 10 ods. 2, je stanovená 8. deň po uplynutí tohto mesiaca.

Pokiaľ poisťovňa zistí, že poisťné nebolo uhradené včas a v správnej výške, predpíše platiteľovi poisťného poplatok z omeškania vo výške 0,2 % z dlžnej sumy poisťného za každý kalendárny deň, prípadne odo dňa pôvodnej splatnosti poisťného za príslušný kalendárny mesiac, alebo odo dňa skrátenia tohto poisťného za príslušný kalendárny mesiac do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet príslušnej poisťovne (§ 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z.).

Podľa § 87 bod 1 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov zrušuje sa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriadení rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov.

Zdravotná poisťovňa podľa § 85h ods. 1, 2, 3 zákona č. 581/2004 Z. z. uplatňuje na úrade nárok na dlžné poisťné, nárok na poplatok z omeškania z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poisťného na zdravotné poistenie, na ktoré mala zdravotná poisťovňa nárok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004.

Zdravotná poisťovňa vymáha pohľadávky na poisťnom vrátane poplatku z omeškania z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poisťného na zdravotné poistenie, na ktoré mala zdravotná poisťovňa nárok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004 na základe právoplatného rozhodnutia úradu.

Úrad vydáva platobné výmery vo veciach poplatkov z omeškania, ak ide o pohľadávky na poisťnom vyplývajúce z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poisťného na zdravotné poistenie, na ktoré mala zdravotná poisťovňa nárok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004.

Dohľad nad verejným zdravotným poistením vykonáva úrad podľa § 18 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 581/2004 Z. z. tým, že vydáva platobné výmery vo veciach uplatnených zdravotnou poisťovňou, ak ide o pohľadávky na poisťnom vyplývajúce z neodvedených preddavkov na poisťné alebo neodvedeného nedoplatku na poisťnom podľa osobitného predpisu, úroky z omeškania a pohľadávky vyplývajúce z nezaplatených úhrady za neodkladnú zdravotnú starostlivosť podľa osobitného predpisu.

Z uvedenej právnej úpravy možno konštatovať, že úrad pred dohľad nad zdravotnou starostlivosťou ako orgán štátnej správy na úseku zdravotnej starostlivosti je príslušný rozhodovať o nárokoch na dlžné poisťné, nárokoch na poplatok z omeškania z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poisťného na zdravotné poistenie, na ktoré mala zdravotná poisťovňa nárok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004. Zrušením zákona č. 273/1994 Z. z. zákonom č. 581/2004 Z. z. s účinnosťou dňom 01.11.2004 prešla právomoc rozhodovať vo veciach zdravotného poistenia, ak išlo o pohľadávky na poisťnom vyplývajúce z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poisťného na zdravotné poistenie na úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

Rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 6Rks 1/2009 zo dňa 21. apríla 2010 bolo vyslovené, že pokiaľ zákonodarca určil orgán (úrad, ktorý je v rámci vymedzenej pôsobnosti oprávnený rozhodovať o právach a povinnostiach vyplývajúcich z predchádzajúceho zákona) a súčasne ho poveril výkonom dohľadu nad verejným zdravotným poistením, potom tento orgán (úrad) je oprávnený a súčasne povinný konať o uplatnených nárokoch bez ohľadu na to, kto si tento nárok uplatnil. V danej veci odvolací súd nepovažoval za opodstatnené odkloniť sa od tohto Najvyšším súdom Slovenskej republiky vysloveného právneho názoru.

Pokiaľ navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal okrem poplatku z omeškania aj úrokov z omeškania, odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že povinnosť dlžníka platiť úroky z omeškania je vedľajším (akcesorickým) záväzkom k hlavnému záväzku. Úrokový záväzok je akcesorický v tom zmysle, že pokiaľ ide o jeho vznik, predpokladá hlavný záväzok. Navrhovateľ svoj nárok na úroky z omeškania odvodzuje od poplatku z omeškania, ktorý tvorí základ uplatneného nároku na úroky z omeškania, o ktorom je oprávnený rozhodnúť úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Súd preto v danom štádiu konania nemohol rozhodnúť ani o úrokoch z omeškania, nakoľko poplatok z omeškania by mal podľa navrhovateľa tvoriť základ práve uplatneného nároku na úroky z omeškania.

S ohľadom na uvedené, keďže súd prvého stupňa prejednal a meritórne rozhodol vec, ktorá nepatrí do právomoci súdu, odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu zrušil, konanie zastavil a vec postúpil príslušnému orgánu.

Navrhovateľ z procesného hľadiska zavinil zastavenie konania, preto mu vznikla povinnosť nahradiť trovy konania odporcovi, ktorý si trovy podľa § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnil, preto mu trovy podľa § 146 ods. 2 a § 224 ods. 1 O.s.p. neboli priznané.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie   n i e   j e   p r í p u s t n é .